

Budapest, 1875.

25. szám.

Junius 24.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (Lövész-utca 11. sz.) kérjük küldeni.

A boldogság.

I.

(Cs. J.) Két eszme szolgál vezérül az emberiségnek az élet minden jeleneteiben: az erényesség s boldogság, s miután ugyancsak hangos panaszok hallatszanak minden felől a társadalmi körökben épen úgy, mint a politikaiakban az erényesség hanyatlása fölött, kétségtelen, hogy a keblek mai nap csakis a másik vezér: a boldogság csillogó zászlaja felé vonzódnak. Nincs ebben semmi meglepő, mert az uralgó materialistikus elvek épen nem kedveznek a földi jutalomban ritkán részesülő szent lelkesedésnek; ideális nézetek, magasabb eszmék szükségesek ahhoz, hogy az ember az erény göröngyös útjára lépjen, s megvesse a földi élet muló örömeit, mert ama tudat, hogy életünk olyan, mint a szappanbuborék, mely alig keletkezett, már örökre elenyészett, csak a pillanat örömeinek kizsákmányolására képes ösztönözni a szívet.

De épen azért, mivel a boldogság oly fontos szerepet játszik most az emberiség életében, kell, hogy tüzetesebben szemügyre vegyük, s ha lehet, kimutassuk, mily módon kell felhasználnunk épen a boldogság utáni vágyat az erényesség szilárdítására.

A boldogság, ha nem theologiai akadjuk meghatározni, nem egyéb, mint ösztöneink öszhangzó kielégítésének átérzése. Képelem, hogy akik ösztöneink teljes ismeretével nem bírván, csupán egyes állati ösztönöket tartanak szem előtt, mennyire megütközhetnek a boldogság eme definitióján, főképen, ha folyton csak azt hallották, hogy az embernek ösztöneit teljesen el kell nyomnia, ha az ész uralmát megalapítani ohajtja.

Sehol sem uralkodnak a ferde nézetek oly nagy mérvben, mint épen e kérdés körül, és semmi iránt sincsenek az emberek kevésbé tisztában, mint épen ösztöneik célja és az észhez, kedély- s akarathoz való

viszonya iránt, pedig erre volna legnagyobb szüksége mindenkinek, hogy rendeltetésének könnyű módon megfelelhessen.

Tanítjuk már elemi iskolákban a csillagok járását és a távoli világrészeket, de az emberi lélek járását a boldogság felé s az emberi eselekvés tényezőit még a felnőttek is csak igen hiányosan ismerik, holott ki kételkednék azon, hogy, ha rendeltetésünknek meg akarunk felelni, erre inkább van szükségünk, mint minden egyéb ismeretre.

Öntudatosan vagy öntudatlanul, de mindnyájan boldogság után vágyódunk, a főkülönbség itt az, hogy hol keressük e boldogságot. Oh, a gyakorlati élet nagyon világosan rámutat az ösztönökre, hogy azok útján kell kutatnunk azt, mert mindenki egyik vagy másik ösztönének kielégítése közben mondja: »beh boldog vagyok!« Csak hogy az ösztön sokféle, hol van tehát a marandó boldogság?

Az ösztönöket helyesen három főrésze oszthatjuk, az élet-, képző és öntevési ösztönökre.

Lássuk először az életösztönöket; ezek azok, melyeknek kielégítésében a legmiveletlenebb emberek keresik kizárólag boldogságukat, de ebből épen nem következik az, hogy emez ösztönök már ezért roszak s elnyomandók, ellenkezőleg a legmiveltebb egyén is felhasználhatja azokat boldogsága megalapítására, csak a magasabb ösztönök kellő fejlődését és működését ne akadályozzák.

Íde tartoznak a táp-, társalgási és élvezési ösztönök.

A jó asztal soknak, főképen az előhaladottabb korban, majdnem egyedüli boldogsága, de magasabb állásponttól megmosolyogjuk az ilyen inyeneczetet, holott talán az ilyen mosolygók ugyanilyen dőreséget követnek el egy másik ösztön hatalma alatt. Természetünk, mely a testi szervezet fenntartására szükséges tápszerek használásához bizonyos kedves érzést kötött,

egyenesen utal arra, hogy a tápöszton kielégítése boldogságunk egyik tényezőjévé van rendelve, de ovakodnunk kell eme ösztön tulságos növelésétől annál inkább, mivel ez még az emberi életműködés legalsóbb fokán, az érzet körében mozog s bennünket csak mint érzéki lényt képes boldogítani, már pedig az embernek, mint szellemi lénynek is kell birni boldogsággal.

A másik ösztön a társaságba von bennünket s az elzáratási büntetés már maga eléggé mutatja, hogy ennek kielégítése is mennyire tartozik boldogságunk tényezői közé. Ha tulhatalmasan kifejelesztetik ezen ösztön, minden komolyabb munkára képtelenné teszi az embert, ellenben illő határok között a társadalmi élet alapját képezi s az emberiség művelődését óriási léptekkel siettetni előbbre. Ezen ösztönről mondja Aristoteles: »Nobis insitus est a natura societatis et communionis appetitus, quam qui primus instituit, is optime de genere hominum meritus est.« Az isteni bölcsesség mindenre kiterjeszté figyelmét, s amit általunk elérteni akart, arra nem csak tehetséget, hanem titkon ösztönző erőt is nyújtott.

A harmadik az érzékiség körében mozgó ösztönök közt a legveszélyesebb, de egyszersmint leghatalmasabb tényezőjévé válhatik boldogságunknak, mert számtalan módon elégíttethetik ki, s épen ezért csak tőlünk függ, hogy azt kellő irányban vezessük. Kellemes érzetet kíván az élvezési ösztön, s ezt százféle ártatlan módon megszerezhetjük, nem szükséges évégett a szenvedélyek karjaiba dobnunk magunkat. A természet, mint az Isten bölcsességének nyilatkozványa, magas rendeltetésünk a világon a természeti tárgyakkal szemben, sőt testi épségünk is mily kedves érzeteket támaszthatnak bennünk s mennyire művelhetik boldogságunkat.

De az élvezési ösztön másrészt, a tulságig vive, minden emberiből kivetköztetheti az embert, mert a legnagyobb élvhajhászok, kik előtt nincs semmi szent, a legnagyobb önzők, kik jogfogalmat nem ismernek, a legpuhalkodóbbak és munkakerülők, mind eme ösztön áldozatai. Ahol egyszer ezen ösztön uralmat nyert, minden más magasabb ösztönt végképen elnyom, s boldogság helyett szerencsétlenné teszi az embert. Jól mondja azért Plato: *Difficile est invenire intemperantibus quidem bonam voluptatem, negotantibus autem salubrem.* Hol találunk tehát élvhajhászó korunknak ártatlan örömet, melylyel kielégíthessük, midőn minden élvezetekben a mértékletlenség a mértéke! S ha a szelid örömek nem nyujtanak többé neki élvezet, lehet-e boldog a kor az istentelen élvezetek árán? Megfelel erre igen helyesen Horác:z:

»Impia sub dulci mille venena latent.«

Jelen, mult, jövő.

Mig gyermekeim bájos virányira
Mulatozva visszaröpköd lelkem,
— Boldogan merengve az eltűnt szép időn:
A jelen fájdalmat lassankint felejtem.

S mig siró jelenem átkos töviseit
Jajgatva, de folyton irtogatja lelkem:
A multnak szép egét s a jelen fájdalmát,
Küzdve s törve bátran, lassankint felejtem.

Feledem szép multam s bús létem emlékét
Kétes jövőmnek csak halvány csillagaért,
S ha majd jövőmben is így török előbbre
Ad-e az Ég nekem dús s halhatlan babért?

S. L.

Landry Margit.

Elbeszélés.

(Chadeuil Gusztávtól.)

(Vége.)

X.

Reggeli hat órakor, midőn a nap felköszöntött, s a madarak kedves danája a beteg szobájáig hatott, Margit oda nyujtá elsoványodott kezét atyjának, köszönetet mondva neki sok fáradozásáért s a nyugtalan-ságokért, miket neki okozott.

Az ajtón illemesen koczogtak.

— Szabad! — mondá halkán Landry.

György lépett be s egy csomó nefelejtset hozott, melylyel a már elhervadtakat kívánta helyettesíteni.

— Köszönöm! — viszonzá Margit.

Ahelyett, hogy az elhervadt virágokat kivetette volna, György azokat magával vitte, nem anélkül, hogy mielőtt távozott, a beteget megszemlélje, hogyléte felől mintegy benyomást szerzendő magának.

— Szegény fiu! — mondá Landry azután.

— Atyám, ha felgyógyulok, — szölt Margit — elmegyünk a villarsi tóra. Látni akarom az uszó-szigetet. Ugy-e bár atyám, megyünk?

— Igen; de ki ne fáraszd magad a sok beszéddel, kedves leányom.

— Ejnye! ejnye! — hallatszott a mellékteremből; tehát így tartják meg az én rendeleteinaet. Megmondtam, hogy minél kevesebbet beszéljenek velem, s ime olyképp foly itt a társalgás, mintha mindnyájan egészségesek volnának.

Az orvos komoly, csaknem ünnepléses volt.

— Nem tudom, hogy miként határozott az isteni Gondviselés, — mondá, az adószedőt egy ablakmélyedésbe vonva; de következék bármilyen is, Landry, engem nagyobb esapás fog érni, mint önt. Ön egyedül csak leányaért nyugtalanodik. Ó most már az én leányom is! — Ön idővel vigaszt merithet. Eleintén úgy fog tetszeni, mintha nem élhetné tul; aztán jöni fog egy perc, midőn lecsüggeszti a fejét, midőn megnyugszik, s midőn emlékeire fog támaszkodni. Bánatunk örökké nem tarthat. De én? kedves barátom! én, aki önkénytelen is oka vagyok e gyásznak; én nem fogok menekülhetni a lelki furdalattól, én rajtam senki nem segíthet! Bátorság tehát! Itt mindenestre baj van; de azért még nem kell kétségbe esnünk. Még kimenekedhetünk belőle, anélkül, hogy csodára volna szükségünk. Csak arról van szó, hogy mellőztessék minden, ami

kedves betegünket csak legkevésbé is fölingerelhetné, mert idegei meg vannak viselve. Tehát gyerünk barátom, s legyünk nyájasak. S a beteg ágyához közeledtek.

— A szúrás ismét gyötör! — mondá Margit.

Az orvos a leány mellére helyezte fülét, a szív táján. Őt arra kérve, hogy lélekzetet vegyen. Areza egyszerre elkomorult.

— Lélekeljen csak még egyet! — javaslá az orvos.

Margit engedelmeskedett, noha iszonyu fájdalomába került.

— Még! még!

— Nem bírok. Megfuladok.

Landry közbe lépett, pióczák alkalmazását kívánva.

— Ejh! — viszonzá Dumont, már rég megtettem volna, ha más irányban többet nem ártok vele, mint a mennyit közvetlen hatásával elérni vélek. Itt egyébre van szükség.

Egy hét telt el a legnagyobb nyughatatlanság, a hosszú kinteljes órák s rövid reménykedések közepe, míglen a kilencedik nap is közeledett az orvos által előre kilátásba helyezett válságával, mely a betegség irányulását volt eldöntendő. Landry kezdetben nagy izgatottság között várta e napot, most azonban félelemmel volt eltelve. Györgyöt felkérték, hogy egy földszinti szobában maradjon s csak akkor közeledjék a beteg szobája felé, midőn az alszik. Ugy is lőn; de akkor is folytonosan ellenőrizték, nehogy valami meggondolatlanságot kövessen el. György mindenkép elég illemes volt s be sem mert lépni a szentélybe, hanem az ajtónál megállott, így szólva:

— Meg fog-e gyógyulni?

— Oh, igen! — viszonzá az orvos.

Aztán szépen lement elfoglalni földszinti szobáját.

Végre a kilencedik nap is beköszöntött kérelhetlen pontosságával.

XI.

A nap ragyogva tünt fel a láthatáron. A természet felölté mosolygó öltönyét és minden élő lényt megörvendeztetett. Az ég boltozatja átlátszó volt, a lég részegítő balzsamot hordott minden rétegében.

— Könnyebben érzem magamat! — mondá Margit. Nyissák ki az ablakot, hadd lássam a fákat. Oh! mily jól esik!

— Meg van mentve! — kiáltá az orvos.

György meghallotta e felkiáltást.

Neki rugaszkodott, felszaladt a lépcsőzeten, s viharként rontott a szobába, feldöntve a butordarabokat, mik utjában voltak.

Margit ijedtében felugrott.

— Szerencesetlen! — szörnyűködött Dumont. Mit műveltél?

A láz ismét elővette a leányt.

Este felé Margit könyökére támaszkodott. Mosolylyal üdvözölte atyját, Györgyöt és Dumont orvost. Majd új válság következett be.

— Két csillagot láttam, azok szerették egymást, — szólt György. Követték egymást, nem tudom hová. Velünk is ugy lesz, mint e csillagokkal.

— Miféle csillagokkal?

— Azokkal, melyeket láttam.

— Gyönyörű egy álom volt!

S kétségbeesett erőlködéssel felült; megfogta szerettei kezeit, s ezzel vánkosára hanyatlott. Ajkai elsápadtak, szemei megmeredtek.

— Vége! — mondá Dumont.

— Még továbbra is életben maradjunk? — kérde Landry, ki elvesztette öntudatát.

— Oh, igen! viszonzá Dumont, bárgyu fiára tekintve. Nekem élnem kell.

György nevetett.

(Francziából) Kóródi Kálmán.

Samu bácsi.

Elbeszélés.

Szépfaludi Ö. Ferencztől.

I.

Most már mindnyájan boldogok, csak Samu bácsi vette annyira szívére a dolgot, hogy nem akar más feleség után nézni, hanem busul, sohajt, epekedik, mintha csak most bukott volna meg valamelyik vizsgálaton.

Az igaz, hogy nagy vizsgálat volt és nagy bukás! Szegény Samu bácsi, ha olyat esett volna a lábára, mint a szívére, most is sánta volna és az is maradna holta napjáig. Szegény szíve nem benuult meg belé, csak olyan rendkívüli állapotot teremtett egész lényébe, hogy másra alig képes, mint a folytonos sohajtozásra.

Hejh! de szép asszony is volt az ángyika! És fél országban nem lehetett párját kapni annak a rózsás areznak, bogár szemnek, karesu és mégis telt alaknak. Valóságos mese volt, az ember alig hitte el, hogy olyan csodás szép lehet, amilyen volt.

A »szép ángyiká«-nak nevezték azokban a bizalmas körökben, hol gyakrabban megfordult, s amely körök nála megfordultak, ki valódi nevén nem volt más, mint tekintetes Malmos Ábrahámné, született Havasközi Matild, tekintetes Malmos Ábrahám doktor urnak szeretetreméltó felesége.

A »szeretetreméltó« cím valóban leginkább megilleti, mert az igaz olyan szeretetreméltó is volt, hogy egyszerre hárman is beleszerettek: Malmos Friczi, Czipra Elemér és Bárány Samu, kik egyenkint és összevéve megtámadhatatlan izléssel dicsekedhettek.

Malmos Friczi Ábrahám doktor urnak nagyreményű unokaöccse volt. Nagyreményű a szépségben, szerelemben, hódításban és az ivásban. Kifogást alig tehetett volna ellene, még a legnagyobb kritikus is — ha Bachusnak, Adonisnak hívják is. Olyan szabályszerűen volt felgöndörítve mindennap dus hajzata, kipödörve nyalka bajusza, megkefelve kabátja egész a lába kisujjáig, hogy bátran rányomhatta minden szép asszony az eminenciát a diplomájára. Czipra Elemér nevével sehogysem tudott egyetértésre vergődni. Szurtos, rendetlen, kuszált volt egész lényében vagy amint ő szokta volt mondani: üldözte a genialitás. Úgyvéd-

séggel foglalkozott, pedig bozontos haja egészen a költészetre ígérkezett. A kettőt aztán úgy hozta összhangzásba, hogy szerelmes volt minduntalan.

Bárány Samu bácsi tultett mind a kettőn. Őles termete beillett volna valamelyik oláh faluba toronynak, hatalmas mellén úgy feszült reggeltől estelig az attila, meg a végig gombolt mellény, mintha forradalmat akarna kezdeni ura ellen: homlokán két tuezat szunyog napokig gyalogolhat vala trappban, míg egyik végétől a másikig ér. Haja sertéhez hasonlított, szakálla egész erdőhöz, maga pedig valóságos Herkules volt. Ha ököllet kellett volna legyőzni vetélytársait, egy gyapásra mind a tenyere alá lapultak volna, maga pedig diadalszekerén vonulhatott volna be a földi paradicsom rózsás kapuján.

Csak hogy ennek a rózsás kapúnak annyi tövise volt, hogy Samu bácsi még közelébe sem juthatott, és a tövisiek már halálra csipdesték.

— Jaj! csak soha ne ismertem volna!

Ezt a jelentőségteljes mondást nem egyszer lehetett hallani Samu bácsi szájából. Aki megfigyelte arczát, könnyen gyaníthatá, hogy ezt a felkiáltást nem a nagy boldogság sajtolja ki természetes kebeléből.

Aki még közelebb volt hozzá, már azt is megmondhatá, hogy ki és mi okozza állapotának ezt a titokteljes voltát. Elég volt Bárány Samu urat egyszer látni a »szép angyika« közelében, és már tisztában lehetett felőle mindenki.

A zárkozottság, a titkolózás, a fellegek nem takarhatják el annyira az elrejteti valót, hogy egy parányi ismertető ki ne tűnjék a keret megől. Ha egyszer felnyitá Samu bácsi nagy szeméit, lecsukódhattak örökre, ez egyszerből gyaníthatá mindenki, miért nyílnék föl ezután is. Mint a napraforgó nem foroghat a hold vagy más halványabb rendű és rangu hatalmak felé, úgy Bárány Samu bácsi is csak egy felé: a szép angyika felé forgathatá hő pillantásait.

Meghallgatta-e? Viszonozta-e? Adott-e reményt Samu bácsinak csak egy eltévedt pillantás is, azt Samu bácsi maga sem tudta volna megmondani.

A szerelmesek azért mindig reménykednek.

II.

Bárányéknál először mutattak be két fiatal embert: Malmos Friczit és Czifra Elemért.

Samu bácsi még ekkor csak huszonhárom éves fiatal legény volt, kit nem csak azért szíveltek sokan, mert derék, őszinte jó barátoknak nevezhették; hanem azért is, mert Emma kisasszony olyan szőke szépségként tündökölt, fejlődő, tizenöt éves viruló leányka volt, kinek kedvéért, ha nem Herkules, hanem valóságos medve lett volna is Samu bácsi, mégis »szeretetre-méltó fiatal ember«-nek nevezték volna el.

Az első látogatásnál Malmos Friczi, meglehet, hogy valamit csevegjen, meglehet, a legigazabb szívvél, kinyilatkoztatá, hogy angyikája nagyon szívesen venné mind Bárány Samu urtól, mind kedves mamájától, de főképp Emma kisasszonytól, ha meglátogatná.

Emma kisasszony örömmel bátorítá Malmos Friczi urat, hogy legközelebb fogják tiszteletüket tenni a

doktornénál, kit a legkedvesebb asszonynak tartanak az egész városban.

— Nagysádtok ismerik az én angyikámat? kérde meglepetve Malmos Friczi ur.

— Elég látni, az ember azonnal tudja, kit látott. Olyannak tartom a doktornét, mint az angyalokat: akárhova vannak festve, mindenütt megismeri az ember, hogy angyalok.

— Bocsanat, de ebben már van egy kis tulzás is, szólt Friczi ur.

— Ah! ön nem illetékes bíró. A rokonok csupa udvariasságból hajlandók az igazságot is eltagadni. Mi nők itélünk a legigazabban, ha bevalljuk a szépséget, és nem nevezhetnek ez irányban elfogultaknak, mert a női szépséget bevallani csakis akkor vagyunk hajlandók, ha annyira szembeötlők, hogy meg nem tagadhatjuk.

— Kegyed tulságosan szigoru maga iránt.

— Ne bókolkunk, mert ez bizony így van!

— Különb, bók nélkül legyen mondva, a kisasszonynak nincs is szüksége, hogy más szépséget el ne ismerjen. Két csillag egymás mellett ragyoghat!

— Az egyik csillagot ismerem, hanem a másikat szíves engedelmével majd csak szegény ibolyává degradálom! — mondá mosolyogva a kis szőke Emma kisasszony.

Mig Emma kisasszony és Malmos Friczi ur elévölödtek afölött, hogy Malmos Abrahámné szép asszony-e vagy kevésbbé szép asszony, elsőrendű angyal-e vagy csak olyan közönséges angyal, melyik a csillag és melyik az ibolya? addig Bárány Samu, mint egy valóságos birka, merőn tekintett a pusztá levegőbe, mintha oda sem figyelt volna az egész beszédre s végül mégis hozzátette, mint egy kétségbeesett refrain: »Nagyon szép asszony!«

— Ugyan te beszélsz? Te vagy-e feljogosítva ily beszédre Samu barátom — mondá mosolyogva Friczi ur. Nem ígéréd már hónapok óta, hogy velem eljössz, és ki az, ki szavát meg nem tartotta? Bárány Samu ur! — Ugy, ugy fiatal barátom! Maga olyan érzéketlen fatuskó, ki nem tud semmi iránt lelkesülni!

Samu, mintha nem is hallotta volna Friczi barátja beszédét, hosszan elnézett a szoba egyik zugába és rajongva, mely neki sehogy sem állott jól, mondá a következő monologot: »Szép göndör fürtői oly rendben simultak homloka köré és közepén az a hófehérség és alatta az a gyönyörű orr, meg alább azok a pompás piczi piros ajkak. Remek egy teremtés! — Rimekbe szedné egy tekintetével a legvadabb medve bömbölését. Irigylendő Malmos Abrahám doktor ur!«

Bárány Samu olyat sohajtott erre az őszinte nyilatkozatra, hogy mind Emma kisasszony, mind Malmos Friczi, mind Czifra Elemér hangosan elkezdtek nevetni.

— Valóban, Samu bátyám, téged mintha kiforgattak volna. Nagy varázserőnek kellett lenni, mi ily nagy változást idézhetett elő! — mondá Emma kisasszony, azután a fiatal emberek felé fordulva tovább folytató: Oh! önök nem is látják ennek az ábrándozásnak a rendkívüli fontosságát; önök nin-

esenek mindig Samuval, mint mi vagyunk. Ha reggel fölkel, oly hidegen, kedvetlenül költi el reggeljét, akár ha halálos haragban volna minden kávécsészével és piritós kenyérről öröktől fogva. Reggeli köszönése, déli üdvözlése és este, ha lefekszik, mind elárulja, hogy a beszéd terhére van és a könyvet is csak azért szíveli, mert meg van győződve, hogy neki vissza nem felel, nem kérdezősködik és nem zaklatja semmi unalmas dolgokkal tovább. Édes apám és anyám sokat tanakodtak: vajjon ez a fiu, kire ütött, hogy ily embergyűlölő természete akadt, hisz szülőim olyan jó kedvűek voltak mindig, mint a legnyújasabb tavasz május közepén. Nincs mulatság, mely szórakoztatná, — nincs hely, hol jól találná magát, — nincs hatalom, mely hölgyek közé vezetné. Igazán csodálom s maig nem is hittem, hogy barátai vannak. Önöket, megvallo- lom, csodálom, hogy az én kedves Samu bácsikámmal rokonszenveznek.

— Az erősökkel kell rokonszenvezniök a gyön- géknek! — jegyzé meg Czifra Elemér, ki már meg volt ijedve, hogy szótlansága, elmélázása olyan hirbe hoz- zák, mint Samu barátját.

— Samu Czifra Elemér barátjának megjegyzésére úgy összeszorította öklét, hogy szuronyokkal sem lehetett volna rajta rést törni. Kétségbevonhatlannak lát- szott, hogy ilyen barátnak a védszárnyai alatt jobban érezheti magát minden halandó, mintha egy ezred uhlá- nus állna őrt háta mögött.

— Ereje van, annyi bizonyos! — szólt Emma. A multkor is, mikor az az ismeretlen az utczán meg- szólított és kísérelt ajánlkozott, (mert olyan félénk ember ám ez az erős ember, hogy még hugával sem menne az utczán, mert véletlenül nőnek teremté az Isten!) úgy a vállára tette a kezét Samu, hogy a tüzes korona a fején sem hagyott volna maradandóbb nyo- mokat. De mit ér ez, mikor úgy visszavonul és a vilá- got, a társaságokat, a nőket oly kevésbe veszi.

— Különbülék az emberi természetek!

— És az emberi természetek változni is szoktak. Erre kivált most jöttem, hogy Samu bátyám igaz ér- zéssel irigyelte meg Malmos Ábrahám doktor ur bol- dogságát. A jég meg van törve és szépen lefolyhat; ha azonban újra befagy, akkor kétszerte nagyobb lesz a veszedelem!

(Folytatása következik.)

TÁRZA.

Levelek egy csüggedőhöz.

I.

Midőn egy távol vidék magányos falujából, hol a termé- szet ártatlan szépségeivel gyönyörködteti minden vallásos szív keblét, engem azon kérelemmel keres föl, hogy, mint egykori oktatója, folytassam tovább is a távolból, a kegyed által megrendelt »Kath. Hetilap« tárczájában azon előadásokat, melyeket egykor kegyednek kis ideig tartottam: megvallo- m, bár különös kívánsága nem csekély feladatra szólít föl, mégis, ha a nevezett lap nagyérdemű szerkesztője kegyes helyesléssel s beleegyezésével találkozik készséges ajánlkozásom, annál örömebb lennék hajlandó ohaját teljesíteni, minél több szo- moru tapasztalatot szereztem arra nézve, miszerint korunkban az életuntság, az önmagával és az étellel való meghasonlás s elégedetlenség, vagyis tulajdon- képen az ember valódiczéljának szem elől való tévesztése az új nemzedéknél divatos közna- piasság kezd lenni.

Azzal végzi kegyed levelét, hogy keressek és hozzak föl el- busult lelke vigasztalására életető szavakat, elevenítő győgszert a vallás tárházából, hogy e földi életben, melyet unalmasnak, nyomasztónak s elviselhetlennek talál, habár csak némi örömet találjon, vagy találhatni reméljen.

Gondolom, mi adhatta kegyed ajkaira a csüggedésnek, mint a kétségbeesés előhírnökének e fájó szavait. Kegyed elfeledte gyakorolni azon igazságokat, melyek az ember lelkét erősítik, mint a nap sugarai a növényzetet. Nem hiszi, hogy megküzdhet a szenvedélyekkel, melyek keletkezésökor elha- nyagolva most már hitét, vallásos meggyőződését rendítik meg. Kietlennek találja az életet, mert talán megízlelte annak édességeit, fájdalmas csalódással érezte annak keserű utóízét. —

Vannak pillanatok, midőn maguk a gyönyörévek fásasztanak, midőn a világ undorral tölt el, az élet terhünkre kezd lenni, s unalmas teherként vonszoljuk azt, a reánk nézve oly végtelen lassan haladó időben. Bizonyos gyötrő unatkozottság fogja el lelkünket s leirhatlan kellemetlen érzés által gyötörtetünk. — Nem nyomasztó szerencsétlenségek azok, mik szívünkön rágód- nak; nem is lelkünket leverő mély szomorúság, mely keserű emlékeivel fájdalmas sohajokat csal ki keblünköl: ez egy élettelen, minden heves indulat nélküli szenvedély, egy halálos kimerültség, általános elégtelenség mindazzal, mi minket környez: összes erőink kinos elszibbadása, hasonlóul ama nyug- talanító levertséghez, mely bizonyos betegségeknel veszélyes válságok előhírnöke szokott lenni.

Lelke szomjazza az örömet s nem találja azt fel, boldogság után vágyik, s azt hiszi nem éri el soha, önmagát emésztí, mint a gyertya, mely tápanyag hiányában kialudnék. Félek, hogy kegyed kétkedik a hallott igazságokban, melyeket Isten az e siralom völgyében utazó emberiség számára tanácsképen adott, midőn a gyönyörűség kertjéből: a paradicsomból, elindult végezélja felé.

Jól gondolja, midőn tölem a vallás tárházából kér vigasz- talást, a világ szavának úgy sincs vigasztaló ereje; ez csak elaltatja a szívet, néha örökre, mint a mákony az emberi testet. — Egyedül az égből lehangzott szavak és igazságok üditik s vidámitják fel az ember lelkét, mint a villámok szétszakgatják s megkönnyítik a sűrű lég nyomasztóságát. Nem altat ez, hanem ébreszt és vidámit s eszközli a könnyebb lélekzést.

Szóljon: bizik-e még az isteni igazságok erejében? Ha igen, úgy jelölje ki nekem egyenkint, melyek azon fájdalmas jelenségek, a melyek kedélyére csüggesztőleg hatnak, melyek életét elégtelenséggel, nyugtalansággal zaklatják. A baj belső. A betegnek tudatnia kell orvosával állapotát. Az orvosnak tudnia kell, mi okozta a betegséget.

Életuntság ellen, ha nincs tudva, mi okból lett az élet unalmassá, nehéz, receptet találni.

Elvárom nyilatkozatát.

Beregi S.

Az alvilág a pogány görögöknél.

(Tanulmány-töredék.)

Hades királyuk körül sorakoztak a görögök képzelődé-sében az elhunytak lelkei, mint az ő nagy birodalmának népei és különböző osztályu udvarnokai, démonai. Az alak, melyben az elvált lelket képzelték, s a melyben művészileg is alakították, összefüggésben alakul át ama nagy, már a Serapis-képnél kifejtett változással a görögök nézeteiben a halál utáni életről. A legrégebb görög képzet után az, ami az emberből a halál után megmarad, az ő élő lényének gyöngé mása, valami testtelen légzés, panaszos, vékony hanggal, szellemi erő hiányával; csak gépiesen cselekszi azt tovább, mi az életben foglalkozása volt. Ilyenek az árnyak, melyek az Odysseában az ithakai hős körül sorakoznak; csak ha előbb vért isznak, kapnak erőt arra, hogy emlékezzenek és beszéljenek; mint egy árny siklik ki Odysseus anyja fia kezei közül, mikor ez meg akarja ölelni; mint egy álmokép szállong a lélek, mikor az élet elhagyta a tagokat, sőt a tűz megemésztette a csontokat és izmokat.

Az Odyssea végén különösen népies a meghalt kérék lelkeinek leírása. Hermes az ingoványos utakon át az Oceanához vezeti őket és a fehér szikla hoszszában, a naplementi kapunál és az álmok táborhelyénél el. Asphodelos mezejéhez; úgy csiripelnek, mint a fölvert bőregerek. Csiripelve és mint a füst tűnik el Achill előtt is Patroklos barátjának lelke.

E képzetnek felelnek meg az attikai tarkára mázolt edényeken a népies ábrázolások. A halott ravatala vagy sirja fölött lebegnek árnyszerűen, egyszínű sötéttel mázolja, kis szárnyas alakok; panaszosan verik egyik kezökkel fejüket.

Hiányzik itt minden hasonlatosság valamely halottal; férfi, nő közt nincs különbség téve. Ugyanezen eset látható a danaidáknál, midőn a müncheni gyűjtemény egy vázáján, mint parányi szárnyas alakok vizedényeikkel hasztalan másznak fel a nagy medence széléhez, s a léleknek mégis az élő képmásának kelle lennie; az Odysseában a kosvérrel telt gödör köré leányok gyülekeznek, némelyek friss halálos sebbel, harcosok vérfoltos kardokkal, Odysseus a hőseket és asszonyokat alakjoknál fogva mind megismeri, Achilleus mint derék harcos nagy léptekkel járja be Asphodelos mezejét. Azután egy harcos határozott alakjában teljes fegyverzetben, de piczinyke mérvben és szárnyakkal a léghen röpködve látjuk edény-ábrákon Patroklos lelkét, árnyát, amint sirja körül szállong, mialatt gyilkosa Hektor meghurcoltatik.

Mihelyt azonban a képzőművészet a költészettel haladva a mondaszerű óskor híres férfait és nőit nagy ábrázolásokba gyűjté, eltávolítottak minden kísérteties képzelmenyt és az alak kicsiny voltát is. Amint az Iliasban Achilleus álmában megjelen Patroklos: »hozzá, nagyságához és szép szemeihez, hangjához egész hasonlóan és mint az életben, úgy öltözve«, ép oly alakban látható Patroklos a képeken, melyeket még bírunk, amint a halotti áldozatot szemléli, melyet Achill mutat be számára és úgy festette Polygnot Delphiben valóságos testi alakban a holt hőseket. Népies kísérteties vonást látunk ismét, midőn egy compositióban, mely sarkophag-reliefekben Protesilaos visszatérését ábrázolja az alvilágból, a hős alakja nagy lepelbe van burkolva; midőn Klytaimnestra árnya is egyszer felkölti az alvó furiákat, hogy Orestest üldözzék, nagy fátyla ilyen halotti elburkolásra emlékeztet.

Az elhunyt képe kisebb-nagyobb határozottsággal mindig az élőnek képmása marad; a neve eidolon. A csontvázak meg-

jelenése nem hiányzik egészen az antik művészetből, de inkább csak mint alkalmi pikantéria tűnik fel, és már az elterjedt, habár nem is kizárólagos hullaégetés ezt a képzetmenyt nem engedte kifejlődni.

A későbbi görögök fennebb említett nézetváltozásának a halhatatlansági tanban az volt a következtetése, hogy az eidolon, az élőnek gyöngé képmása helyébe egy egészen más képe lépett amaz élőnek, ami a halál után is megmarad, t. i. a lehellet, a lélekzet, a psyche akár mint lepke, akár mint leány lepkeszárnyakkal. Ez az ábrázolás, két ismert modern hamisítást ide nem számítva, egy edényen sem fordul elő és e szerint valamint az irodalmi bizonyítványok szerint a hellenismus korába esik, tehát rokon a Serapis-kép idejével. A tulajdonképeni különbség a régebbi eidolonnal szemben abban fekszik, hogy a psyche, mint valósággal önálló lény mutatkozik, és nem mint pusztán képmás; női lény, akár férfi akár nő lelke, és épen a lepke képében ismerhető fel az új platonikusok által kedvelt, sőt a kereszténységgel is rokon felfogása az életnek és halálnak. Az ember halhatatlan része úgy tűnik fel, mint ami a gubóból, a börtönből megszabadult és csak így érte el tökéletességét. Az alvilág hideg, süppedékes homálya, mint a halottak ó-görög felfogás szerinti tanyájával megegyeztetetlen e lelkikép amaz állatka alakjában, mely csak világosságban és melegségben él. Tehát mindenképp már egyedül a képben is a régi eszmekörtől való eltérés észlelhető, valamint abban is, hogy az amorrall egyesült psychét később nem más alakban fogjuk előtalálni.

Hades házához, a hogy a régebbi kor görögjei maguknak kifestették, a melyben angyal számára nem volt hely, tartoznak mindenféle zavaros tájképi sceneriával együtt a legkülönbözőbb rémalakok is, nevezetesen azok, melyek mint a halottak büntetői és kinzói hivatalosan működnek s a földön az élők birodalmába is borzasztóan befolyanak. Ezek az erynniák (furiák). Ezeknél is ő és új görög formát kell megkülönböztetni.

Kezdetben a phantasia hajmeresztő játékaikat a képzőművészetnek is követnie kellett és az erynniák, melyek Aischylos drámáiban fölléptek, a borzalmakra nézve miben sem engedtek az etrusk furia-ábrázolásoknak, a melyeknél az éj gyermekei például fekete színnel ruháztattak fel. Polygnot az alvilág egy ily démonát hullaszínre festette.

A görög érület azonban később szelidítőleg hatott. A furiák, melyek a bűnöst üldözik s azért Aischylostól erős hasonlattal még kutyáknak neveztetnek, a művészetben vadászsnők kevésbé ijesztő alakjait veszik fel. Diana is vadászsnő. A furiák öltözte ennél fogva ugyanaz, a mi Dianáé: rövid öltöny, mely nem gátolja a futást, magas vadászeszímák és a kézben a vetődárda. Ezekhez járultak más attributumok, melyek nyilván mutatják, hogy e nők foglalkozása nem pusztán vadászat. A szárnyak a robamos gyorsaságot jelenték, a kigyók a kézben és a hajban növelik a borzalmat. Lobogó fáklyákat hordoznak kinzás végett, a lelkismeret furdalásait pedig a tükör jelenti, melyet egy furia Orestes elé tart.

Hades szolgálai közül még egyet kell megneveznünk, kinek a görög képzőművészetben határozott alakítása van. Ez Charon. Ő hajós s azért mint közönséges embert fogták fel kézművesi vagy hajós öltönyben, azaz egyszerű csak az egyik vállon összekapcsolt tunikában és sapkával.

HETI KRÓNKA.

Budapesten jelenleg legkevésbé irigylendő annak a sorsa, ki az 1875. évi választási törvényczikk paragrafusainak hazafiúi s polgári kötelmeihez hiven sietett eleget tenni, hogy valahogy ki ne maradjon az állandó választói jegyzékből s választói jogával élhessen. A választó jelenleg, magától érthetőleg csak azon kerületekben, hol két jelölt is van, a legzaklatottabb ember a fővárosban. Midőn a hivatalnok, a kereskedő vagy az iparos napi munkáját teljesítette, s egy kis üdülést keresni a városerdőbe vagy a budai hegyek közé akarja sietni, hogy az Afrika hőségével vetekedő városi légkört a valamivel enyhébb erdei levegővel váltsa föl, még egy polgári kötelesség intő szövege vagy legalább is a választási nagy bizottság futárainak meghívója dörg füleibe. Hiszen megválasztotta mindkét párt bizottsági tagnak, anélkül hogy ő erről valamit tudott vagy utána járt volna. Az egyik párt őt, a másik hat órákor tartja konferenciáját s már csak csupa illemből is meg kell az egyik vagy másik, vagy mindkettőnek értekezletén jelenni, legalább ne mondassák, hogy hanyag az ember. Ebben a kettős megválasztásban azonban nem csak Péter vagy Pál, hanem Péter is és Pál is és mindannyian részesültek, kikről a pártszabályzatban valaki tudta, hogy az állandó választói listában benne van vagy legalább benne lehetne a neve, ha az adóját megfizette volna.

Csak lenne már vége a választásoknak, mondá a napokban egyik választó a másiknak. Miért? »Ugyan már hogy lehet ilyet kérdezni? Kapnál csak mindennap két meghívót is, egyet az egyik, egyet a másik párttól s kellene futnod a konferenciákra, majd szeretném látni, hogy mit csinálnál. Már bele fáradtam.« Tégy úgy, mint én, felel a másik, már napok óta én is kapok egyre leveleket s meghívókat, én hogy mindkét párttal fentartsam a jó barátságot, egyiknek a levelét sem bontottam föl; egyiknek a bizottsági ülésére sem mentem, hadd vesződjenek azok, kik ráérnek, én megyek a választás napján szavazni s őt majd megmondom, hogy melyik jelöltre adom szavazatomat. »Bárátom, te bizonyosan csak a meghosszabbított terminus után fizetted be a multévi adódat s nem jutottál be az állandó lajstromba. Neked irigylendő sorsod van.«

No de már mindössze is csak néhány nap választ el július 1-től, s akkor el fog dőlni, hogy kit küldenek a főváros kettős-jelöltű kerületei a parlamentbe; akkor majd a pártszabályzat is véget érnek, s akiket most zaklattak a meghívókkal, nem fogják bánni, hogy az állandó lajstromba be vannak írva, legalább megfizették a multévi adójukat.

A választási mozgalmakon kívül alig fordul elő különben jelenleg valamely nevezetes mozzanat, mely e rovatunkat kíváncsian igénybe vehetné. A nyári idény hálátlan szokott lenni a krónikásra nézve, hacsak ez utóbbi nem elégszik meg a kirándulások és fürdői mulatságok felsorolásával. Ezekben bőven volt mult héten része a fővárosi közönségnek, s akinek ideje engedte s kedve volt a roppant hőségben fölmászni vagy felfogasvasutatatni magát a budai hegyekre, vagy pedig kiment az Orczy-kertbe, mindenütt találhatott mulató társaságokat. A vasárnapi kirándulók nagy része azonban nem jött szárazon haza s nem egy női kalap s fodros ruha bánta meg, hogy nem került korábban haza. A tikkasztó hőség után esteli hét órákor megjött a várva-várt vendég, a jótékony eső, mely kezdetben erős záporral köszöntött be oly rohamosan jöven, hogy akit utközben ért, az bizonyosan bőrig ázott. De azért alig lehetjük, hogy valaki panaszkodott volna tönkre tett ruhájára vagy a friss zuhany miatt,

mert ezen jótékony eső nem csak a növényvilágot üdítette föl, hanem a hőmérséknek oly kellemes változását eszközölte, mely feledtetni képes volt a szenvedett amugy is csekély károkat.

Színházaink jelenleg csak úgy konganak az ürességtől. A nemzeti színházban, hol daczára az új szellőztetési rendszernek, még mindig türhetlen hőség uralkodik, alig képes egy-egy darab félig megtölteni a földszinti zártszékeket, a páholyok ürességéről nem is szólva, melyek nyáron rendesen úgy tűnek föl mint ugyanannyi tátott száj nyelv és fogak nélkül. A budai színház olykor még tud vonzani egy kis közönséget, minek főleg az az oka, hogy oly darabokat vesz elő, melyek látványosság vagy népdalaik által kedveltebbé lettek, s másrésztől az ember a színházban nincs a hőségnek annyira kitéve s nem kell a megszülés veszélyétől tartania. Egyébaránt a nemzeti színház nemsokára bezárja nyári előadásait, mert júliusban kezdetét veszi a szokásos szünidő, melyet színészeink vidéki szereplésekre fognak fordítani. Ezen idő alatt a fővárosban csupán a budai színházban és a városligeti arenában lesznek magyar színi és dalműelőadások.

XVZ.

RÖVID HIREK.

— IX. Pius pápa ő Szentsége e hó 16-ikán ülte meg megválasztatásának s 21-ikén megkoronázatásának harminczadik évfordulóját. Az összes katolikus világ ünnepet ült e napokon. Nem zajos, nem külfényben és pompában ragyogó világi ünnepélyességekkel, hanem a vallásos kebel áhitatával s Istenhez emelt szívvel rebegvén el minden igaz katolikus háladó imáját s könyörögvén, hogy a Mindenható engedje meg annak, ki szorongattatásai közepett hat évvel túlhaladta elődei- nek leghosszabb idejű uralkodását, — megérni az általa kormányzott egyháznak diadalát.

— Legfelsőbb adományozás. A király ő Felsege a nemes-oroszii ref. templom felépítésére 200 frtot, a várnai (trencsénmegyei) tüzkárvallottak segélyezésére 500 forintot, a királyné ő Felsege pedig a szamos-újvári ref. templomra 50 forintot adományozott magán pénztárából.

— Ferdinánd király ő Felsege egészségi állapota nem megnyugtató. A királyi aggastyán már hetek óta ágyban fekvő beteg s folytonos álommámorban van, mely napról-napra gyengíti, s ez okból az idén már szó sincs róla, hogy a nyári idényre a ploskowitzi kastélyba költözzék.

— Néhai Miksa mexikói császár halálának évfordulója alkalmából f. hó 20-ikán a bécsi capucinusok templomában esendes gyászsistentisztelet tartatott. A boldogult ravatala körül a falakon azon koszorúk voltak elhelyezve, melyeket a trieszti szoborleplezés alkalmával a kegyelet s szerencsétlen véget ért fejedelem emlékének szentelt. Ferdinánd császár rendeletére a boldogult koporsójára a sirboltban egy nagyszerű virágfüzér helyeztetett, egy főrangu hollandi hölgy pedig ezüst babékoszorúval díszítette azt föl.

— Rudolf főherczeg ő fensége a jövő hó első felében, a király ő Felsege akaratahoz képest, a brucki táborba fog utazni, hogy az ottani gyakorlatokban résztvegyen.

— A bibornok hg-primás ő eminentiája mult csütörtökön király ő Felsege által külön kihallgatáson fogadtatott. A kihallgatás felőráig tartott. Ő emenciája az nap a pápai nunciust vendége volt, az ebédnél jelen voltak az ujonan kinevezett könniggrätzi és trieszti püspökök is.

— Simor János bibornok herceg-primás ő eminenciája a kezdő-szászfalvi római kath. iskola felépítésére 100 forintot adományozott, mely nagylelkű adományért a szászfalvi kath. székely szülők s a tanoncok nevében Avéd István plébános ur lapunk utján legmélyebb háláját nyilvánítja.

— A bibornok herceg-primás ő eminenciája 800 négyszögölnyi telket ajándékozott Budapest fővárosának a sugárúthoz közelfekvő téren oly célból, hogy azon a terézvárosi katolikusok számára egy új templom építtessék, miután a 45.000 lélekből álló hitközségnek eddig csak egy temploma van. E nagylelkű adományt a közgyűlés halás köszönettel fogadta s a város közsönete külön írásban is fog tolmácsoltatni ő eminenciájának. A közgyűlés azonnal bizottságot is nevezett ki Gerlőczy Károly alpolgármester elnöke alatt, melynek feladata leendő az építkezési ügygyel fog alkózni.

— A bold. Szűz egervári prépostjává köznéven kispréposttá az egri főkáptalan ősi jogánál fogva f. hó 8-ikán kebelelől szavazattöbbséggel ngos Szele Gábor kanonok urat választotta meg.

— Zászlószentelés. A szent Lajosról nevezett »betegsegélyző s temetkezési egyesület« gyászlobogója mult vasárnap délelőtti 10 órakor ft. Kanovics Mór plébános ur által a józsefvárosi templomban mondott ünnepélyes szentmise és alkalmi szentbeszéd tartása mellett fölszenteltetett. A zászlónya a jótékonyágban gazdag Thurn Erzsébet urhölgy volt. Az ünnepélyben nagyszámu közönség vett részt.

— Ösztöndíjakra pályázatot hirdetett a vallás- és közoktatásügyi miniszter oly ifjak számára, kik a képzőművészetek és a zene terén működnek.

— Kitüntetés. Andrássy Gyula gróf ő Felségétől engedélyt nyert, hogy a maga s örökösei számára kapott spanyol grandí címet használhassa.

— Egyházi előléptetés. A lugosi káptalan megürült kanonoki székére Papp Péter hátszegi főesperesi plébános neveztetett ki.

— Mátyás-korabeli emlékekre bukkantak a napokban Budapesten. Az egyik a városháztéri 3. számu ház udvarán egy a talaj alatt fölfedezett s jó karban levő kápolna 1400-ból; továbbá még két ily kápolnát fedeztek föl, egyet a Haltér és a Duna-utca sarkán fekvő Küttl-féle házban a hagymatárul szolgáló bolt alatt, szép faragványokkal és díszítményekkel, a harmadikat Stojakovics miniszteri osztálytanácsos háza alatt. Dr. Arányi Alajos mindhármát fölmérte és lerajzolta. Vajjon nem lehetne-e ezek valamelyikét a fölvevő rajz alapján alkalmas helyen újra fölépíteni? Régi emlékeink, melyekben gazdagok valóban nem vagyunk, ezáltal legalább gyarapodnának, s ezzel a multak iránti kegyeletünknek tartozását is lerovnók.

— Festéktelepünk is lesz, mely nemsokára versenyezni fog, mint mondják, a külföld hasonló vállalataival. Gyöngyös-Orosziban, hol kitünő és különféle festékanyag van, báró Baldácsi Antal festékgyártásra és finomításra szakértők vezetése alatt gyárt állítottatott fel s ezzel okvetlenül több hasznot hajt mind magának mind a hazának, mint eddigi politikai szereplésével.

— Mosonyi »Álmos« című dalműve talán mégis színre fog kerülni. Két bíráló már megbírálta s most Káldy Gyula bírálja. Ezek szavazata fogja eldönteni, hogy előadás-e a rég heverő darab vagy maradjon továbbra is a könyvtárban?

— Műkedvelői kört alakítottak fővárosi ifjak oly célból, hogy magukat a magyar és német nyelvben gyakorolják, mívégre szavalati, felolvasó és zíni estélyeket fognak rendezni. A törekvés igen dicséretes s örömmel üdvözöljük a társulást e téren, föltéve, hogy a magyar nyelv nem csupán czég lesz a német nyelvnek terjesztésére.

— A színészeti tanoda gyakorlati vizsgálata a mult héten ment végbe kielégítő eredménnyel.

— Halálozások. Schärfel Károly új-verbászi katolikus lelkész 35 éves korában. — B. Jósika Leóné szül. Kendeffy Krisztina f. hó 14-ikén Karlsbadban. — Grabovszky György budapesti nagykereskedő f. hó 20-ikán szélhűdésben 59 éves korában. — Farkas Valentina a paulai szent Venczéről nevezett szatímári apáczaárda buzgó tagja.

— Thiers eddig mindössze csak 365 darab drága burnót-szelenczét kapott tisztelőitől ajándékba, úgy hogy az év minden napjára jut egy; miután azonban a szökőévben egy nappal több van, az orosz czár tehát ezen segíteni akart s nemrég egy drága szelenczét küldött az öreg államférfinak azon üzenettel, hogy a jövő esztendő szökőév lesz s így az ő ajándékára is rákerülhet a sor. — Rubinstein, ki jelenleg Szentpétervárott van, »Nero« című dalművön dolgozik, mely a párisi új operaházban fog először előadatni, mire nézve a szerző már meg is kötötte a szerződést a dalműszínház igazgatójával. — Michel Angelo négyszázados emlékünnepe, melyet a flórenzei ünnepélyrendező bizottság márcziusról szeptember 10—15. napjaira halasztott, egész Olaszországban nagy fényvel készülnek megülni. Flórenczben Michel Angelo összes műveiből kiállítás lesz, melyen főszöntvényekben vagy fényképekben azon művei is képviselve lesznek, melyek külföldön őriztetnek.

— Meghívás. A Szent-László-Társulat budapesti tagjai a társulat védszentjének, Szent László királynak, teljes bucsuval egybekötött ünnepét f. hó 27-ikén, vasárnap az egyetemi templomban délelőtti 10 órakor tartandó szentmiseáldozattal s alkalmi szent beszéddel fogják megülni, melyre a társulat t. ez. tagjai tisztelettel meghívotnak.

Ágoston Antal,
titkár.

MINDENFÉLE.

A sikerült vizsgálat. Egy tanuló, ki a vizsgálaton megbukott, haza ment a szünnapokra. — »No hát hogyan ütött ki a vizsgálat, kedves fiam?« kérdé az atya a belépő fiut. — »Jól, kedves atyám, volt a válasz, oly jól, hogy a tanárok általános ohajtására a jövő tanévben ismételnem kell a vizsgálatot.«

Néger-logika. Louisiánában nemrég egy néger pap prédikált községének s híveit türelmességre és békeszeretetre intette a fehérekkel szemben. »Ha igazságtalanok is ők irányatokban, elégtételt fogtok találni, ha gyűlölnék is titeket, egy helyen mégis mindig szeretetet és rokonszenvet fogtok lelteni!« — »Hol?« kérdék egyszerre többen a hallgatók közül. — »Minden szótárban!« volt a szónok válasza.

Folytatás a mellékleten.

Mózes okos ember volt. »Hallod, Iezig, ti zsidók mégis ostoba emberek lehettetek, hogy Mózes 40 esztendeig hurcozt titeket a pusztában?« — »Tudja mit uram, felel a zsidó, mondok én magának valamit: Mózes okos ember volt. Uraságod csakugyan nem lett volna képes bennünket negyven esztendeig a pusztában hurcozni.«

A legmagasabb hegy. Eddig az Everest hegyét tartották legmagasabbnak a Himalaya-hegycsoportban, melynek magassága 29,002 láb. Az Everest azonban most már másodrangúvá süllyedt, mert Uj-Guineában egy hegyóriást fedeztek föl, melyet Herkules-nek neveztek el s mely e nevet valóban meg is érdemli, minthogy nem kevesebb mint 32,786 láb magas. Fölfedezője J. A. Lawson jelentésében azt mondja, hogy midőn kísérőjével e hegyet 25,315 lábnyi magasságig megmászta, mindkettőjüknek órából s füléből a vér kezdett bugyogni s csak nehezen tudtak lélekzeni.

Nem kell többé dohány! Virginia-Cityből egész komolyan jelentik, miszerint ott egy terv valóításával foglalkoznak, mely lehetővé tenné a szivar és pipa mellőzését s helyett a gáz módjára finom dohányfüstgyárat állítani, melyekből a füst csövek segédelmével a magán lakásokba, vendéglőkbe és kávéházakba vezettetnék. A csövekre vékony guftapercha-szarak fognak alkalmaztatni borostyánkőszipkákkal s a füst-fogyasztás, mely után a járulék havonként fizettetnék, mint a gáz használatánál füstörák alkalmazása által fog ellenőriztetni. — Mi már csak megmaradunk a pipa és a szivar mellett, hadd szívják az amerikaiak a gyárilag producált füstöt.

Előfizetési fölhívás

a

„Katholikus Hetilap“

1875. évi július-decemberi folyamára.

Fölhívjuk tisztelt előfizetőink becses figyelmét lapunkra s bizalommal kérjük, hogy előfizetéseiket a küszöbön álló **július-decemberi** folyamra megújítani sziveskedjenek.

Legyen szabad remélnünk, miszerint pártfogásukat, melyben a »Katholikus Hetilap«-ot eddig is részesíteni méltóztattak, s melyet kiérdemelni élénk és változatos tartalom s a magyar irodalom mai színvonalán álló olvasmányok nyújtása által törekedtünk, jövőre sem fogják lapunktól megvonni.

Valamint eddig, ugy ezentul is főtörekvésünk oda fog irányulni, hogy a »Katholikus Hetilap«-ban oly közlönnyt bírjon a katolikus közönség, mely nem tévesztve szem elől föladatát, midőn egyrészt a katolikus szellem hü ápolója, másrészt kellő figyelemmel van azon igények iránt, melyek elől a művel társadalom tagjainak elzárkózniok nem lehet, nem szabad. Rajta voltunk s rajta leszünk, hogy egyetlen katolikus szellemű szépirodalmi s ismeretterjesztő magyar hetilapunk kivívja magának még a más gondolkozásuak előtt is azon tekintélyt és tiszteletet, mely a katolikus sajtót megilleti.

Munkásságunkban s feladatunk megoldásában azonban csak ugy érhetünk czélt, ha a katolikus közönség pártfogásával hathatósan támogat, s ezért kérjük tisztelt előfizetőinket és lapunk barátait, miszerint sziveskedjenek a »Katholikus Hetilap«-ot ismerőseik körében is ajánlani, terjeszteni s annak új előfizetőket szerezni.

A lap előfizetési ára: **július-decemberre 2 frt, egy negyed évre 1 frt.** A kiadóhivatal rendelkezik még **január-juniusi** teljes számú példányokkal is. Az előfizetés **egész évre 4 forint.**

Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat igazgatóságához küldendők (Budapest, IV. kerület, Lövész-utca 11. sz.) Az előfizetési pénzek beküldésére legalkalmasabbak a postai utalványok.

Gyűjtőknek 8 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk. — A pontos és fenakadás nélküli szétküldés érdekében méltóztassanak az előfizetéseket lehetőleg e hó végeig beküldeni. Budapest, 1875. június 10.

Ágoston Antal,
felelős szerkesztő.

Társulati Értesítő.

A Szent-László-Társulat

választmányja f. hó 17-ikén délután 4 órakor Róder Alajos kanonok s társulati alelnök ur ó nagysága elnöklete alatt ülést tartott.

Alelnök ur az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítéséről tett jelentés után, fölolvassa IX. Pius pápa ó szent-ségének a társulathoz intézett következő apostoli levelét:

Pius P. P. IX.

Venerabilis Frater! Salute et Apostolicam Benedictionem. Dubitare non potes, quin testimonium devotionis et amoris oblatum a sodalibus Societatis S. Ladislai, cui praesides, per litteras a Te datas die 24. elapsi Novembris, et pia largitiones, quas ab ipsis tuo ministerio excepimus Nobis gratissimae extiterint. Perspeximus enim filialem pietatem, a qua, tum eximii sensus in tuis litteris expressi, tum vestra munera dimanabant, quibus adjecta etiam erant fervida vota, quae ad nostram incolumitatem et Ecclesiae pacem a Domino implorandam referebantur. Nos itaque officii nostri putamus has ad Te litteras dare, Ven. Frater, ut gratum ac benevolum animum nostrum Tibi ac memoratis sodalibus pro amantissimis officiis Vestris testificemur; ac Vobis simul enixe a Domino adprecamur, ut pro eo studio, quo nostras tribulationes solari contentitis. Ipse propitius super Vos coelestium gratiarum copiosa munera effundat, atque ad Ecclesiam sanctam constantibus fidei et justitiae operibus glorificandam validas Vobis vires largiatur. Cupimus autem certum esse pignus praecipuae dilectionis nostrae, et auspiciem Divinae benignitatis Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, Ven. Frater, et memoratis sodalibus praedictae societatis singulis universis eorumque familiis, nec non et reliquo gregi tuae vigilantiae concredito peramanter et ex corde impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die 3. Aprilis An. 1875.

Pontificatus Nostri Anno Vicesimonono.

Pius P. P. IX.

A választmány tagjai fennállva s hódolatteljes tisztelettel hallgatták a szent atya levelének fölolvását, melynek végzetével lelkes éljenzésben adtak kifejezést a világegyház feje iránt hódoló tiszteletöknek és ragaszkodásuknak. Az elnöklő alelnök ur ezután megemlékeztén a szent atya pápává történt megválasztásának 30-ik évfordulójáról, melyet a katolikus világ f. hó 16-ikán ünnepelt, ékes szavakban tolmácsolta ez alkalomból a választmány tagjainak benső érzelmeivel találkozó szerencsekívánatait, azon ohajtás kifejezésével, hogy a Mindenható IX. Pius pápát hosszú élettel áldja meg, hogy egyrészt élő

*

